

I detta nummer:

- Vårutlysningar från Vinnova ...
- ... och från SMF Flyg
- ICAS 2022 – inte långt kvar nu!
- Vibrationsborrning ger bättre och snabbare hål
- Fläkt för framtidens elflyg
- Nytt lättviktskoncept för turbinstruktur
- GKN Aerospace strategisk partner i Clean Aviation
- Hallå – Svetlana Stekovic

Vårutlysningar från Vinnova ...

Allt blir lättare när våren kommer. Speciellt med finansieringshjälp. Vinnova kanaliserar vårpengar i tre aktuella utlysningar.

Civilsamhällets lösningar för klimatomställning

Senast år 2045 ska Sverige ha noll nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Vinnova vill med detta erbjudande ge stöd till **initiativ ledda av civilsamhället** som bidrar till något av följande fokusområden: **hållbar industri, hållbar mobilitet, hållbar samhällsbyggnad** eller **hållbara matsystem**.

Sista ansökningsdag är 6 april. Mer info finns på innovair.org/22q1/civsam

Eureka – Accelerera hållbarhet

Eureka-kluster är tematiska finansieringsprogram med syfte att **främja internationell samverkan** och **stärka europeisk konkurrenskraft**. Klustren har initierats av europeisk industri och **fokuserar på industrins och näringslivets behov**. Nu går klustren samman i en första gemensam utlysning med fokus på **hållbar digital omställning och industri**.

Sista ansökningsdag är 2 maj. Mer info finns på innovair.org/22q1/eureka

Checkar för innovationsupphandling

Denna utlysning riktar sig till **upphandlande organisationer** som i samband med innovationsupphandling har behov av **extern kompetens**. Bidraget kan även bekosta tillgång till **extern infrastruktur** för att testa, verifiera och validera nya lösningar.

Sista ansökningsdag är 25 maj. Mer info finns på innovair.org/22q1/checkar

VINNOVA
Sveriges innovationsmyndighet

 Kvartalets
citat:

Clean Aviation is giving us the possibility to take on the ambitious climate goals. Building the zero emission aircraft of the future is a team game. (Sabine Klauke, teknisk chef, Airbus)

... och från SMF Flyg

SMF Flyg är det strategiska innovationsprogrammet Innovairs **SMF-satsning för flygproduktion riktad mot små och medelstora företag (SMF)** som vill utvecklas

inom flygteknik och stärka sina samarbeten i flygindustrin.

En ny **utlysningssomgång** pågår under våren med **deadline 22 april**. Syftet är att skapa möjligheter för SMF att, enskilt eller i samverkan, **bli en**

del i leverantörskedjan till den internationella flygindustrin och att ge SMF möjlighet att **ta del av större företags eller instituts kunskap och erfarenhet** genom projektsamverkan.

I utlysningen ges möjlighet för SMF att i samarbete med **två produktionsarenor (PTC Innovatum och Compraser Labs)** ta del av kompetens och utrustning. Projekten kan också vara av en annan karaktär där **samarbete mellan SMF och större företag eller högskola/institut** är mer ändamålsenligt.

Allt du behöver veta om utlysningen hittar du på innovair.org/22q1/smfflyg

ICAS 2022 – inte långt kvar nu!

Kongressen **ICAS 2022** på Stockholm Waterfront **4–9 september** 2022 närmar sig.

Över **800 abstracts** har kommit in för de tekniska sessionerna, därav fler än 85 från Sverige. Tillsammans med plenartalare och ett antal inbjudna keynote föredrag kan upp till **600 föredrag förväntas i 13–14 parallella sessioner**.

Programmet presenteras på icas2022.com under april.

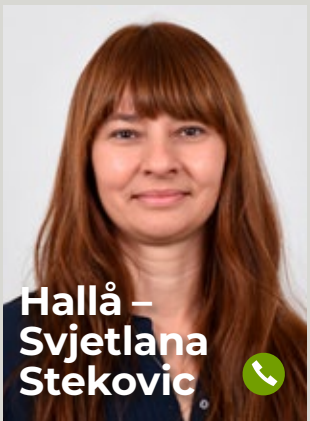

I kongressens utställningsdel kommer det att finnas **utställningar av kongressens partner** såsom Saab, GKN, Boeing, Airbus, DLR och många andra.

Det blir **mottagning i Stadshuset** på måndagskvällen och **bankett på Vasamuseet** på torsdagskvällen.

Early bird-registreringen har öppnat och det lägre priset gäller fram till 15 juni.

ICAS
2022
SWEDEN

Hallå – Sjetlana Stekovic

Sjetlana Stekovic är EU-forskningskoordinator vid Grants Office och docent inom materialvetenskap vid avdelningen Konstruktionsmaterial (KMAT), Institutionen för ekonomisk och industriell utveckling (IEI) vid Linköpings universitet. Sedan i slutet av 2021 sitter Sjetlana i Innovairs styrgrupp som akademisk företrädare.

Vilka erfarenheter tar du med dig in i styrgruppen?

Jag forskar kring olika aspekter på metalliska material för höga temperaturer i flygtillämpningar. Jag har bred erfarenhet, stort internationellt nätverk och djup förståelse för hur forskningen gör nytta i industrin och samhället. Vi står inför stora teknologiska förändringar – Flygindustri 4.0, liksom – som gör att vi måste satsa på nya material och teknologier.

Vilka utmaningar ser du?

Hållbara bränslen är ju ett viktigt spår. I dag har forskningen visat att upp till 50 % av traditionellt jetbränsle kan blandas med förnybara råvaror. Hur kompatibla är dessa bränslen med nuvarande och framtida flygplans komponenter, och vad händer när vi går upp till 100 % förnybart? På längre sikt behöver vi alternativa material till superlegeringar, både för flygtekniska komponenter och till lagring av vätgas.

Vad kan Innovair göra?

Övergripande behövs en aktiv politik och en långsiktig planering och finansiering som involverar tvärvetenskapliga och multidisciplinära samarbeten med aktörer från både grund- och avancerad forskning samt industri. Allt detta kan Innovair arbeta för.

Frågor på innehållet? Maila info@innovair.org eller titta in på innovair.org för mer information.

© 2022 Innovair

Vibrationsborrning ger bättre och snabbare hål

Det Vinnovafinansierade SMF Flyg-projektet **Vibrationsborrning för förbättrad hållkvalitet av multimaterial inom flygindustrin**, som leds av **RISE** tillsammans med **VibiCore**, har som mål att vidareutveckla vibrationsborrningsteknik för stackat material inom flygindustrin för **förbättrad hållkvalitet och kortare cykeltider**.

Denna borrprototyp har gjorts **robotburen** för ökad **flexibilitet** samt för att med robotens kraftstyrningssensor kunna hitta den robotposition som ger **rätt anhållningskraft**. Vibrationsborrning innebär att borrhans matningsrörelse kompletteras med en **oscillerande rörelse** i borrhans matningsriktning. Syftet med denna adderade rörelse är att **minska spånstorleken**, något som är extra viktigt vid borrning av multimaterialstrukturer med komposit-

metall eftersom strukturen riskerar att skadas av stora spän när de transporteras ur borrhålet.

Projektet påbörjades sommaren 2021 och har visat **lovande resultat** i de borrhans som hittills utförts, både på metalliska och kompositmaterial, där **samtliga processparametrar kan ändras i realtid** under borrning.

Onsdag 6 april kommer VibiCores vibrationsborrningsteknik att **demonstreras live på produktionsarenan Compraser Labs** i Linköping där det finns möjlighet att delta digitalt eller på plats. För mer info, **kontakta Martin Schöllin, RISE, martin.schollin@ri.se**

Fläkt för framtidens elflyg

I projektet **EleFanT – Elektrisk fläkt för framdrivning (Electric FanThruster)** finansierat av Energimyndigheten utvecklar **GKN Aerospace** och **KTH** fläktteknik för mindre regionalflygplan. Projektet studerar aerodynamisk utformning, prestanda, buller, materialval och tillverknings-teknik för en **kapslad fläkt driven med el**, antingen från batterier eller bränsleceller.

Svensk industri kan stå för vitala delar av tekniken, som ger möjligheter att **exportera utsläppsminskande teknik och produkter**.

Genom snabb demonstration kommer projektet att **positionera deltagarna** inför internationella flygmotor- och flygplansutvecklingsprojekt inom exempelvis **Clean Aviation**.

Nytt lättviktskoncept för turbinstruktur

GKN Aerospace har utvecklat en ny **lättningskonstruktion för den bakre turbinstrukturen (TRS) i en flygmotor**. Innovativ design, ny legering och toppmoderna tillverkningsmetoder har resulterat i en **viktbesparing på 14 %** jämfört med traditionell struktur – en vinst som kan tas ut i form av minskad bränsleförbrukning och lägre koldioxidutsläpp.

En stor del av finansieringen kommer från Innovairs demoprogram **IntDemo Motor**, och projektet är ett praktexempel på samverkan: **Produktionstekniskt Centrum (PTC)** i Trollhättan har bidragit med lasersvetsning och additiv tillverkning. Aerodynamisk validering ägde rum vid en **unik testanläggning på Chalmers**, finansierad genom NFFP. Från SMF-sidan har **Brogren Industries** medverkat.

GKN Aerospace strategisk partner i Clean Aviation

GKN Aerospace i Trollhättan har utsetts till **strategisk partner (founding member) i Clean Aviation**, EU:s nya partnerskap för forskning och innovation för flyg som ska utveckla ny banbrytande flygteknik för **klimateutralitet för Europas flyg** till 2050.

Företaget tar härmed plats i de strategiska

grupper som **styr inriktningen** hos partnerskapet, samt att man förbinder sig att bidra till de stora egensatsningar som behövs – exempelvis genom **Innovairs demonstrationsprogram IntDemo**. Dessutom kan medlemsstaten **förenkla kontakterna med Clean Aviation** för SMF, akademi och institut i Sverige.

Innovair är det svenska strategiska innovationsprogrammet för flyg. I den här nyhetsbrevsformen presenterar vi de mest aktuella och tongivande händelserna inom svensk flygteknisk innovation. Prenumerera [här](#).